

חשיבה יצירתית

מטרות

1. החניך יתנסה בחשיבה יצירתית במגוון רחב של משימות
2. החניך יעסוק בהיבטים השונים המרכיבים את המושג "יצירתיות"
3. החניך יבין את התועלת שבהכנסת יצירתיות לתהליכי העבודה בשבט
4. מפקד

מהלך

חלק I – משימות

נעביר מספר משימות הדורשים חשיבה יצירתית מגוונת, חלקן במליאה וחלקן בקבוצות. כל משימה תביא לנו היבט נוסף לדיון על הדברים השונים שישפרו את החשיבה היצירתית.

1. **יונתן הקטן (במליאה)**. נשיר להם את השיר "יונתן הקטן" רק עם המילים "יונתן הקטן" ומבלי הוספת הברות. נבדוק כמה מהם מצליחים לבצע זאת. לאחר מכן נשאל אותם איך לדעתם ניתן לבצע זאת בקלות. הפתרון – נחלק לכל אחד במעגל הברה ונבצע את השיר ביחד.
2. **דברים עגולים בתוך עיגולים (במליאה)**. נחלק לכל חניך דף ועט ונבקש ממנו לצייר עליו עיגולים (כחמישה עיגולים בכל שורה בדף, סה"כ בין שלושים לארבעים עיגולים). לאחר מכן ניתן להם ארבעים שניות לכתוב כמה שיותר דברים עגולים בתוך העיגולים (בכל עיגול לרשום משהו עגול, למשל: תפוח, שעון...). לאחר שבדקנו מי הצליח בצורה הטובה ביותר נעשה זאת שוב והפעם במשך דקה.
3. **גם "אין קשר" זו יצירתיות (בקבוצות של כחמישה)**. נחלק לכל קבוצה דף עיתון גדול ונבקש מהם לכתוב עליו עשר מילים שאין (אין) ביניהם שום (שום) קשר. המזריך יעבור בין הקבוצות ויוריד להם מילים שיש ביניהם קשר. לאחר מכן נחליף את הדפים בין הקבוצות וכל קבוצה תתבקש לכתוב סיפור בין חמישה משפטים שיכלול את כל המילים שהם קיבלו מהקבוצה השניה (וכך למעשה יבחנו את מידת הקשר בין המילים)
4. **אסוציאציה מלולית (בקבוצות של כחמישה)**. כל קבוצה תקבל דף עליו רשומות שתי מילים וביניהם חמישה רווחים ותתבקש באמצעות חמש מילים בדיוק לקשר בין שתי המילים הרשומות:
 - a. מזגן – גזר גמדי
 - b. חבל – פסנתר כנף
 - c. כבשה – מדחום

d. כלב – בריסטול

e. חתונה – קיר

5. אמרו בעיתון (בקבוצות של כחמישה). כל קבוצה תקבל כותרת מעיתון ותתבקש להמציא ממנה

סיפור קצר. לאחר שכל קבוצה תקריא את הסיפור נקריא את הסיפור המקורי:

a. תייר מזדמן בבוסניה

b. מאיפה משתין הדג

c. נערת החן של ישראל, 1945

d. קנגרו בספארי של רמת גן

חלק II – דיון

נקיים דיון על הדברים השונים המשפרים והעוזרים לקיים חשיבה יצירתית יעילה. ניתן להתחיל בשאלה

הפילוסופית – "כיצד נולד ידע חדש בעולם?"

נשאל האם חשיבה יצירתית היא משהו מולד (התכווצות-התרחבות) או שמא כל אחד מסוגל לה. אם כל

אחד מסוגל לה אזי כיצד מפתחים אותה?

נדבר על כל אחת מהמשימות ונדגים ממנה פן המסייע לחשיבה יצירתית יעילה:

יונתן הקטן – חשיבה קבוצתית. יותר אנשים = יותר רעיונות.

דברים עגולים בתוך עיגולים - (1)זמן. יותר זמן = יותר רעיונות, (2)חשיבה יצירתית היא לא רק

דברים חדשים אלא גם התאמת דברים מוכרים למטרה – נדגים כיצד אנשים מחפשים על הקירות דברים

עגולים.

אין קשר - אין כזה דבר אין קשר. קשר הוא מושג מופשט שמומצא ע"י האדם ולא קיים באמת בטבע.

ניתן למצוא קשרים בכל דבר.

אסוציאציה מילולית - חשיבה יצירתית דורשת אומץ וסבלנות להתחיל מהתחלה. נתקעת בשתי המילים

הראשונות? כדאי לפעמים לוותר על מה שעשית ולנסות מהתחלה בכיוון אחר.

אמרו בעיתון. אם בדברים עגולים בתוך עיגולים הראנו כיצד אנחנו משתמשים בידע המוקדם שלנו, כאן

נראה כיצד אפשר לפעמים להתפרע לגמרי עד לרמת הנונסנס המושלם.

את הדיון נסיים בסיפור **האבן השחורה והלבנה**:

בכפר קטן לפני מספר מאות שנים היה טוחן זקן ולו בת יפיפיה. הטוחן, לאחר מספר שנים קשות, היו

חובות רבים לגביר העיירה. בימים ההם העונש על אי החזרת חובות היה סקילה באבנים במרכז העיר.

הגביר הגיע לבית הטוחן וביקש את כספו והאיכר התחנן על נפשו הגביר ראה בצד העין את ביתו היפה

של הטוחן ואמר שאם יאות הטוחן לתיתה לו אותה לאישה אזוי ימחל לו על חובו. הגביר רמז גם שבשבוע

הבא כיכר העיר ריקה... הטוחן בכה מרה ושאל את ביתו. הבת שדאגה לאביה נאותה לעסקה. הטוחן הגיע

לגביר וביקש בקשה אחת אחרונה – תן לביתי צ'אנס נבצע סוג כלשהו של הגרלה ורק אם היא תפסיד היא

תינשא לך – המבוגר ממנה בעשרים וחמש שנה. הגביר הסכים ואמר שהוא יביא לכיכר העיר בשבוע הבא שקית עם שתי אבנים – אחת שחורה ואחת לבנה. בת הטוחן תוציא אחת האבנים – לבנה=סוף חוב הכל טוב, שחורה=חתונה. בלית ברירה הסכימו הטוחן וביתו לעסקה. הגיע יום שישי וכיכר העיר הומה אדם. בת הטוחן רואה, ועיניה כלות, כיצד הגביר מכניס לשקית שתי אבנים שחורות. הגיע רגע האמת – מה הייתם עושים במקומה?

הפיתרון: בת הטוחן הוציאה אבן מהשקית ומיד זרקה אותה הרחק. שאל הגביר ושאל ההמון – כיצד נדע עכשיו מה צבע האבן? פשוט מאוד אמרה הנערה – נסתכל מה צבע האבן שנותרה בשקית.

חלק III – המפקד

1. נתחיל בהדגמה כיצד ניתן לקחת כל משימה, ולהעביר אותה בצורה מעניינת באמצעות מתודה טובה ויצירתית. נדגים על המשימה ניקוי האולם:
 - a. לאסוף זבל (משחקי מיחזור – לאסוף כמה שיותר...)
 - b. לטאטא (כל חניך מקבל מטאטא ונדרש לכתוב את שמו עם החול שבאולם או את משם הקבוצה או...)
 - c. לשטוף (הוקי סבון)
 - d. לנקות חלונות (נגינה במגבים)

ציוד

1. דפי עיתון גדולים
2. מרקרים
3. דפי עיתון קטנים
4. עטים
5. דפי עיגולים
6. דפי מספרים
7. דפי זוגות מילים עם רווח מחומש ביניהם
8. דפי כותרות סיפורים
9. סיפורים